

Onze angst- maatschappij komt voor rekening van de kinderen

Nederland
 koploper in
 opsluiten van
 kinderen

In Weesp werden de twee tieners die enkele scholen hadden bedreigd enkele dagen vastgezet. Is een maatschappij geschokt als de 'ernstige bedreiging' afkomstig is van kinderen die geen kwaad in de zin hebben?

.....
Veerle Hammerstein
 Advocaat te Amsterdam

Onze rechtsstaat kent speciale regels voor de bescherming van zijn zwakke en kwetsbare burgers. Kinderen behoren bij uitstek tot deze categorie en verdienen bijzondere aandacht als zij in aanraking komen met het recht en de rechter. Hun rechten zijn niet voor niets verankerd in internationale verdragen, zoals het Verdrag inzake de rechten van het kind van 20 november 1989 (IVRK). Niemand kan helaas voorkomen dat er ook met kinderen weleens iets misgaat, maar van iedere overheidsdienaar aan wie hun belangen worden toevertrouwd, mag in een beschaafd land voldoende aandacht en zorg voor kinderen worden verwacht. Het VN-kinderrechtencomité vindt dat kinderen alleen in uiterste gevallen de cel in mogen.

Nederland is echter de afgelopen twintig jaar Europees koploper geworden in het opsluiten van kinderen, zo liet het VN-kinderrechtencomité nog in januari weten. Niet alleen zitten kinderen veel vaker vast in afwachting van hun strafzaak, ook worden kinderen vaker enkele dagen op politiebureaus vastgehouden na een klein vergrijp. Een zorgwekkende trend waar de Weesper affaire een treffend voorbeeld van is.

Steeds weer die 'geschokte maatschappij'

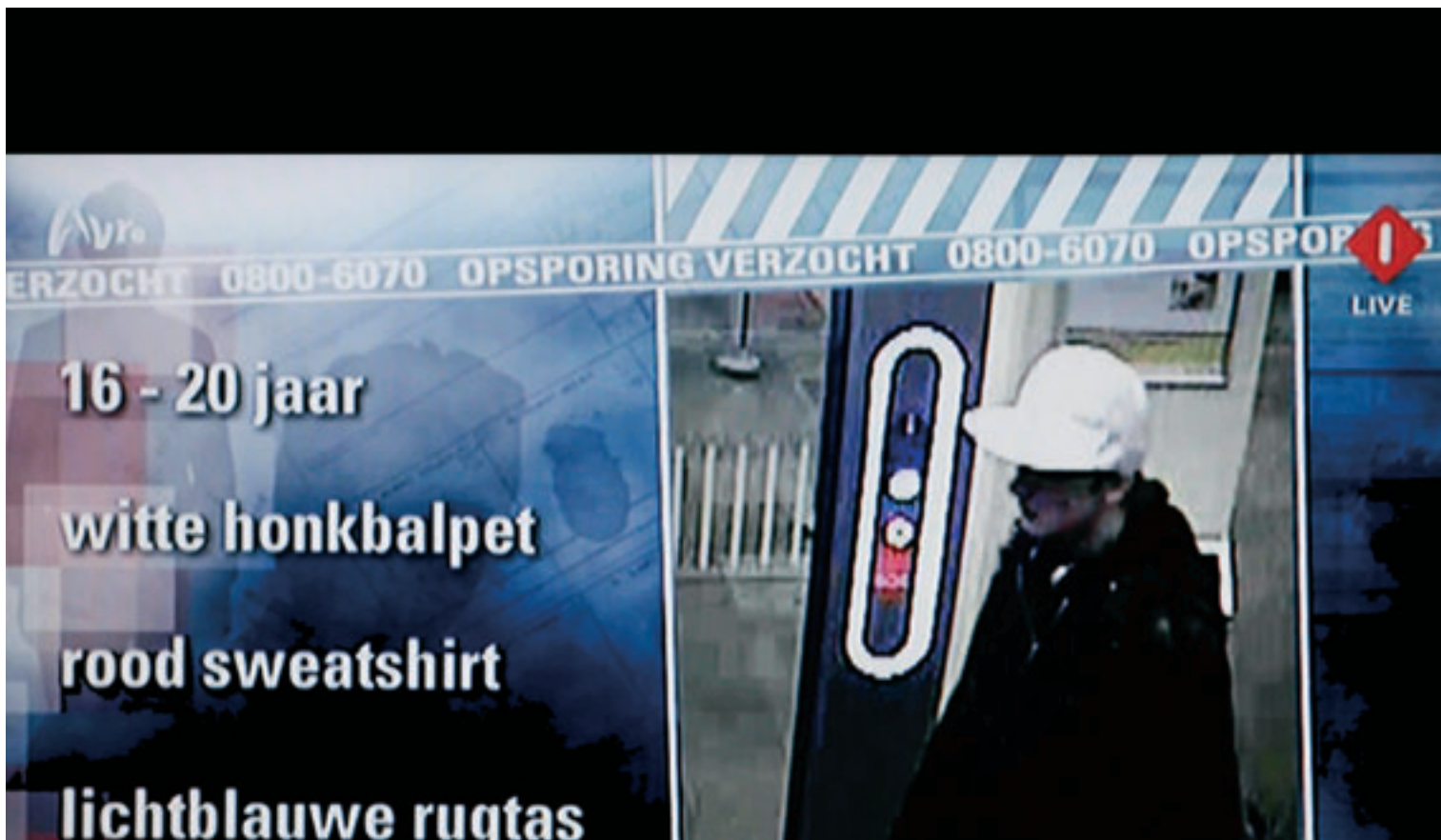
In Weesp werden onlangs enkele scholen geconfronteerd met dreigementen. De burgemeester van Weesp gaf de media in het belang van het onderzoek slechts een vage aanduiding ervan. Al snel worden twee jongens uit Weesp van 13 en 14 jaar oud die telefonisch een school hebben bedreigd in beeld gebracht in het tv-programma *Opsporing Verzocht*. Beide ouders herkennen hun zoons – en brengen ze onmiddellijk naar het politiebureau. Dezelfde avond bekennen de jongens aan de politie het bewuste telefoontje gepleegd te hebben. Een golf van opluchting gaat door Weesp. De bedreiging kwam niet van een psychopaat die de gruwelijkheden van Dendermonde wilde

.....
De geschoktheid van de rechtsorde is mede veroorzaakt door de media en de burgemeester maar wordt de kinderen aangerekend

herhalen, maar van twee kinderen die slechts kattenkwaad wilden uithalen. Toen de burgemeester eerder die week nog sprak van dreigementen aan scholen, was de angst natuurlijk groot.

Hoewel de bevoegde autoriteiten de dreigementen ongetwijfeld terecht serieus hebben genomen, zou je denken dat na de snelle bekentenis van deze jongens de schrik voorbij is en de opluchting groot. Niets blijkt minder waar. De hulpofficier van justitie besluit de beide jongens in verzekering te stellen en de officier van justitie dient een vordering tot bewaring in bij de kinderrechter die de bewaring gelast voor de duur van 14 dagen. De kinderrechter heeft de vordering moeten toetsen aan art. 67 Sv (doet zich een van de gevallen voor?) en art. 67a Sv (is een van de daar genoemde gronden terecht aangevoerd?) en heeft als grond de kans op herhaling gebruikt. Dacht de kinderrechter nu werkelijk dat deze kinderen dit nog een keer zouden doen, na drie nachten in een politiecel te hebben doorgebracht?

De kinderrechter heeft daarbij overwogen dat de geuite bedreigingen voor maatschappelijke onrust hebben gezorgd. Maar is een maatschappij nog steeds geschokt als blijkt dat de 'ernstige bedreiging' afkomstig is van kinderen die geen kwaad in de zin

hebben en de ernstige gevolgen van hun volkomen misplaatste handelen niet kunnen overzien?

Een kinderrechter moet er rekening mee houden dat de geschoktheid van de rechtsorde mede is veroorzaakt door buitenproportionele aandacht in de media, die vermoedelijk ook nog eens is versterkt door onhandig optreden van de burgemeester. Een kinderrechter behoort ook te weten dat ingevolge art. 37, aanhef en onder b IVRK de voorlopige hechtenis van een kind alleen mag worden gehanteerd als uiterste maatregel en voor de kortst mogelijke duur.

Het verblijf in een politiecel of een jeugdinstelling is voor een kind een zeer belastende ervaring. Vooral een politiecel is volkomen ongeschikt voor jonge kinderen. Daar weegt het belang van de maatschappij of nader onderzoek niet tegen op. De belangen van kinderen horen altijd voorop te staan. Er waren voldoende andere middelen om recht te doen aan hetgeen gebeurd is, zoals een voorschot op een te verrichten taakstraf, hetgeen bij een bekende

minderjarige verdachte gebruikelijk is in Amsterdam. De balans is mede door het overheidsoptreden en de media-aandacht volledig zoekgeraakt. De kinderrechter laat zich hierdoor blijkbaar op een dwaalspoor zetten en schuift ten onrechte de belangen van de kinderen terzijde.

De kinderrechter besluit na drie dagen inbewaringstelling op verzoek van de raadsliden de Weesper jongens huisarrest te geven. Opnieuw een zucht van verlichting in Nederland. Kranten koppen dat de beide jongens gelukkig naar huis mogen.

Huisarrest is slechts een tenuitvoerlegging van de voorlopige hechtenis anders dan in een jeugdinstelling, namelijk thuis. Kinderen mogen het huis niet uit, uitgezonderd de schoolgang. Dit betekent dat de kinderrechter de grond die eerder tot de inbewaringstelling heeft geleid, onverkort aanwezig heeft geacht. Welke grond was het ook alweer? O ja, nog steeds de kans op herhaling of was het toch die maatschappelijke onrust?

De verontwaardiging is nu van koers veranderd: de media berichten alleen nog over 'een incident in Weesper' en de maatschappij is verontwaardigd over de inbewaringstelling van de jongens. De schrik komt uit een andere richting.

Na een week jeugddetentie en een week huisarrest heft de kinderrechter uiteindelijk het bevel bewaring op.

Kinderen in de rechtsstaat

In Nederland wordt het IVRK vaak terzijde geschoven, niet zelden onder druk van de publieke opinie. In het jeugdstrafrecht moeten de belangen van kinderen worden beschermd en hoort een pedagogische aanpak centraal te staan. Dit is de reden voor het onderscheid tussen volwassenenrecht en jeugdrecht.

Onze angstmaatschappij komt steeds meer voor rekening van de kinderen; een zorgelijke ontwikkeling. Laat dit incident een goede aanleiding zijn om kinderen weer als kinderen en dus als kwetsbare burgers te behandelen, in de grotemensenwereld die wel rechtsstaat wordt genoemd.